Leto LIX. Številka 106. V Ljubljani, v sredo 12. maja 1926. Cena Din 1·50

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petit á 2 D, do 100 vrst 2·50 p, večji inserati petit vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod" velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Knaflova ulica štev. 5, pritličje. — Telefon štev. 304.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon štev. 34.
Poštnina plačana v gotovini.

Madžarski škandal

Škandal s ponarejevanjem francoskih frankov je obrnil pozornost cele Evrope na Madžarsko. Danes, ko se je pred budimpeštanskim sodiščem znova razgrnila strašna slika ponarejevalske afere, se drugič obrača proti Madžarski pogled politične javnosti cele Evrope.

Mi smo neposreden sosed Madžarske, kar je temboli važno, ker je Madžarska ostala med državniki, ki so napram nam slejkoprej skrajno sovražno razpoloženi. Za nas je bil madžarski ponarejevalski škandal naravnost koristen. Madžari so s svojo bogato aristokracijo, s svojo diplomatsko uglajenostjo in rutiniranostjo znali napraviti vtis na ostalo Evropo, znali maskirati svoje iredentistične in revanžne težnje v taki obliki, da so imeli kljub znani germanofiliji še vedno zelo velik ugled na zapadu. Afera s franki jih je naposled vendarle razkrinkala in pokazala ostalemu prav s svojimi obdolžitvami.

Madžari so ponarejali iz političnih nagibov. Madžarsko politično družbo prepletajo tajne organizacije, katerim pripadajo tudi najodličnejši državni funkcijonarji in predstavniki. Njihovo delo je tudi ponarejanje francoskega denarja. Sedanji proces je proces madžarskega nacijonalizma in iredentizma, je proces onega šovinizma, ki ogroža sosednje države, ker teži za tem, da se odpravi stanje, temelječe na mirovnih pogodbah, in za dosego svojih ciljev ne izbira sredstev. Oni isti gospodje, ki so tolerirali ali celo inicijativno podpirali ponarejanje, lahko podpirajo tudi vsako drugo ilegalno akcijo, naperjeno proti sosednim državam ter njihovim institucijam.

Predstavitelji Male antante so na temešvarski konferenci razpravljali o ponarejevalski aferi, ki ne tangira le Francije, marveč tudi Češkoslovaško in obe njeni zaveznici. Takrat se je sklenilo, da Mala antanta počaka na popolno razjasnitev afere, na konec sodne preiskave ter njene definitivne rezultate. Ti rezultati bodo sedaj v kratkem na razpolago in potem bo lahko Mala antanta zavzela svoje staliče. Obeta se diplomatska intervencija, ki naj zagotovi onemogočitev sličnih afer v bodoče. Dosedanji potek razprave v Budimpešti je že pokazal tako gorostasne stvari, da postaja intervencija evidentna. Če je bil celo predsednik madžarske vlade vpleten v zadevo in je najmanj vsaj vedel za ponarejanje, tedaj mora to vzbuditi protest tudi najmirneje razpoloženega soseda. Tu pa ni več mesta samo za zgražanje, marveč tu nastopi potreba energičnejše akcije.

Toda kaj naj doseže diplomatska intervencija Male antante ali morda še kake druge države, oziroma mednarodne institucije. Ako se zamenjajo sedanji vodilni državniki v Budimpešti, se s tem izvrši najenostavnejša zahteva, toda stvari sami se s tem še ni prišlo do jedra. Kajti ne sme se pozabiti, da stoje za kompromitiranimi političnimi in družabnimi osebnostmi politične stranke, katerih poglavitni del je prav tako angažiran v iredentističnih in šovinističnih tajnih organizacijah in ki streme tudi za istimi cilji. Če stopijo sedanji predstavitelji madžarske politike v ozadje in zavzamejo njihova mesta drugi možje iste kategorije, ostane državna politika nespremenjena. Mi pa zahtevamo drugih ljudij, mož, ki jim moremo zaupati. Takih ljudi je danes v Madžarski malo in kar jih je, ti so v opoziciji, obsojenci na nemoč in se sami s težavo otepajo prepotentne šovinistične gospode. In vendar je rešitev samo v tem, da prevlada med Madžari drugi duh, da pustijo načrte, ki se dajo uresničiti samo z zmago nad sosedi, samo z obnovitvijo krvave vojne, ki bi prevrnila vse sedanje stanje v Evropi. Duh resnične demokratičnosti, sprave in nacijonalne tolerantnosti mora prevladati med Madžari, drugače se ne da izruvati zlo, ki ga je v tako grozotni obliki razgalila ponarejevalska afera.

WITOSZ PREDSEDNIK NOVE POLJSKE VLADE

— **Varšava, 11. maja.** Predsednik republike Wojciechowski je poveril sestavo nove vlade posl. Witoszu, ki je sestavil skupno s predstaviteljem desničarskih strank dr. Globinskim nastopni kabinet: preds. vlade Witosz, notranje Štefan Zamojski, zunanje Moravski, vojno general Malczevski, finančno Zdyetchiovski, pravosodno Piechovski, prosvetno Grabski, poljedelsko Kernik, trgovinsko Osiecki, železniško Chondcynski, reformno ministrstvo Radvan.

Zadnji dnevi Uzunovićeve vlade

Uzunović ne more dobiti večine za korupcijske interpelacije. — Vladna kriza nastopi do petka. — Napetost med Radićem in radikali.

— *Beograd*, 11. maja. Danes dopoldne na političnem obzorju ni bilo vznemirjajočih dogodkov, ki naj bi pospešili razvoj že skoraj aktualne vladne krize. Za jutri napovedujeo povratek Stepana Radića iz Zagreba. Ta bo po mnenju poznavalcev političnega položaja stvar pospešil in ni izključeno, da pride že jutri do otvoritve formalne vladne krize. Izbruh krize pa je vsekakor pričakovati še pred usodnim 14. majem. Splošno so prepričani, da sploh ne pride do skupščinske seje 14. maja, to je do razprave o korupcijskih interpelacijah. Odločilni faktorji nameravajo krizo izzvati na podlagi konflikta med obema vladnimi strankama, ki je dosegel včeraj precejšnjo ostrino, ali pa z demisijo nekaterih ministrov. Če odstopijo nekateri ministri, bo vlada izrabila ta dogodek ter podala demisijo celokupnega kabineta. Odstopiti hočejo trije radikalni ministri, ki veljajo za ožje pristaše g. Pašića, in sicer gg. Milan Simonović, Marko Gjuričić in Slavko Miletić.

Značilen je tudi konflikt med prosvetnim ministrom radikalom Mišom Trifunovićem in podtajnikom istega ministrstva radićevcem Josipom Pasarićem. Prosvetni minister je odločen reparirati mnoge krivice, ki jih je povzročil bivši prosvetni minister Stepan Radić s svojo prosvetno politiko učiteljstvu na Hrvatskem in v Slavoniji. Pasarić pa proti temu protestira in zahteva, da ostanejo vse te odredbe v veljavi.

Ministrski predsednik Nikola Uzunović je bil danes v stalnih stikih z vodilnimi člani radikalnega kluba, v katerem je opažati pravo vrenje. Uzunović se trudi, da bi na kak način dosegel sporazum med radikali in radićevci glede seje 14. maja. Radikali se trudijo, da bi dobili od g. Stepana Radića pismeno izjavo, s katero se obvezuje, da bodo radićevci kompaktno glasovali z radikali. Poznavalci Radićevega značaja pa že danes pristavljajo, da bo mogoče Radić podpisal tako izjavo, toda glasoval bo drugače, ker je na nedeljskem shodu v Tolisi sam izjavil, da je treba z radikali — kot z lopovi — postopati po lopovsko.

Gospodarski krogi proti večnim krizam

Deputacija gospodarskih krogov pri g. Pašiću. — Neprestane notranjepolitične homatije ovirajo razvoj gospodarstva in ogrožajo valuto.

— **Bograd, 11. maja.** Včeraj popoldne se je zglasila pri šefu narodno-radikalne stranke g. Nikoli Pašiću deputacija zastopnikov gospodarskih, trgovskih in finančnih krogov. Deputacija je g. Pašiću pojasnila sedanji gospodarski položaj naše države ter ga opozorila na težavno gospodarsko krizo, povzročeno po razdrapanih notranjepotilitičnih razmerah. Član te deputacije je izjavil novinarjem:

Gospodarski krogi z največjo skrbjo zasledujejo razvoj najnovejših političnih dogodkov in ugotavljajo, da politični zapletljaji, večne krize in demisije vlade sploh vse politične zakulisne intrige mnogo bolj absorbirajo pozornost političnih faktorjev, nego to dovoljujejo gospodarske prilike v naši državi.

Padec cen naših poljedelskih produktov povzroča težko gospodarsko krizo; položaj našega poljedelstva postaja od dne do dne resnejši. Začasne carinske tarife so bile uvedene z namenom, da jih naša država vporablja kot sredstvo pri pogajanjih za sklenitev čim ugodnejših pogodb z interesiranimi državami, osobito, da izvojuje čim ugodnejše pogoje za izvoz naših poljedeljskih produktov. Te začasne tarife pa so se sedaj kratkomalo spremenile v stalne in tako ne sklepamo nikakih definitivnih trgovinskih pogodb. Ratifikacija te trgovinske pogodbe z Avstrijo ne pomenja mnogo. Sedaj sklepamo trgovinsko pogodbo z Albanijo, kamor izvažamo približno za 2 milij. švicarskih frankov, dočim ne sklepamo trgovinskih pogodb s Češkoslovaško, Anglijo, Nemčijo in z drugimi državami, s katerimi imamo zelo živahne in realne trgovske stike. Naše gospodarske kroge zelo skrbi, da naša valuta ne bo mogla vzdržati udarcev, povzročenih po notranjepolitičnih borbah in pretresljajih. Zadnji čas je, da se prenehа s političnimi intrigami in posveti pozornost političnh faktorjev našim gospodarskim razmeram.

Trgovinska pogodba z Avstrijo ratificirana

Velika brezbrižnost za potek debate. — Ministri ne prihajajo več k skupščinskim sejam. — Vse je pod vtisom preteče vladne krize.

— **Beograd, 11. maja.** V narodni skupščini vlada nervoznost. Čeprav razpravlja skupščina izredno važno trgovinsko pogodbo z Avstrijo, ne vlada za sejo nikako zanimanje ter je opažati med poslanci pravo mlačnost. Atmosfera je zopet prenasičena in vsi pričakujejo izbruha nove vladne krize. Značilno je tudi, da ministri niti več ne prihajajo na skupščinske seje.

Današnja seja se je pričela kmalu po 10. dopoldne. Obisk poslancev je bil maloštevilen. Skupščinsko predsedstvo je začetkoma seje sporočilo tekoče vloge in omenilo, da bodo najprej odgovarjali posamni ministri na razna vprašanja poslancev. Določeni so bili trije odgovori ministra agrarne reforme Pavla Radića. Ker pa ta ni bil prisoten v zbornici, so odgovori odpadli. Nato bi imeli slediti trije odgovori finančnega ministra, ker pa ni bil navzoč dotični poslanec, so ti odgovori tudi odpadli.

Zbornica je nato prešla k nadaljevanju razprave o trgovinski pogodbi z Avstrijo. Govoril je posl. Joca Jovanović - Pižon (zemljorad.), izjavljajoč, da je sicer ta pogodba slaba, ker ne ščiti dovolj državnih interesov, vendar je dobro, da se pogodbo sprejme in šele pozneje izvedejo spremembe, kakor bo to praksa zahtevala. **Z ozirom na to bo njegov klub glasoval za ratifikacijo te pogodbe.**

Ker je bila lista govornikov izčrpana, je trgovinski minister odgovarjal na ugovore in očitke posamnih poslancev. Zahvalil se je za stvarno kritiko ter je pripravljen v bodoče vse konkretne predloge pri trgovinskih pogodbah vpoštevati. Zavrača napade poslanca Franca Žebota kot neutemeljene. Avstriji dane stvarne koncesije od naše strani so male in ravnotako so male tudi koncesije, ki jih je nam dala Avstrija. Ako bo praksa pokazala, je trgovinsko ministrstvo pripravljeno izvršiti v pogodbi gotove spremembe in dopolnila, ker pogodba ni večna.

Z reasumejem trgovinskega ministra je bila nato razprava zaključena.

Trgovinska pogodba z Avstrijo je bila v načelu sprejeta z 172 glasovi proti 23. Proti sprejetju so glasovali nekateri samostojni demokratje, nekateri člani Jugoslovenskega kluba in muslimani.

Pri podrobnem glasovanju je bila pogodba definitivno sprejeta s 175 proti 23 glasovom.

SNEG V ITALIJI

— **Milan, 11. maja.** Zadnje dneve je v gornji Italiji zavladala zima, neobičajna za ta čas. V Apeninih pada sneg, ki sega globoko doli v dolino. V Trentinu so morali vporabiti snežne pluge, da so očistili ceste in železniške proge. V Trentinu so tudi včeraj občutili pet sekund trajajoči zemeljski sunek, na kar je ob 3. zjutraj pričelo snežiti ter je snežilo vse dopoldne. Padlo je celo po dolinah za 25 cm snega.

Istočasen polet Amundsena in Byrda

Amundsen poleti na severni tečaj danes. — Istočasno ponovi svoj polet Byrd. — Podrobnosti o njegovem prvem uspehu. —

(Glej tudi poročilo na 2. strani.)

— **London, 11. maja.** Ameriško časopisje poroča v senzacijonalnih brzojavkah s Kingsbaya na Svalbardu o drznem poletu poročnika Byrda, ki je potolkel italijansko ekspedicijo in ji pred nosom odnesel zmago. Po poročilih ameriških listov **namerava poročnik Byrd po kratkem oddihu zopet poleteti na severni tečaj, kjer se ustavi par dni, da lahko izvede preiskovanja.** Nato bo nadaljeval pot proti Alaski. Polet poročnika Byrda bo topot združen z mnogo večjimi težkočami, ker je razdalja med Svalbardom in Alasko mnogo večja, kakor med Svalbardom in severnim tečajem ter nazaj. S Kingsbaya do severnega tečajo je 1200 km, pot s severnega tečaja do Alaske pa znaša nekaj nad 2000 km. Vprašanje je torej, ali bo mogel poročnik Byrd svoje veliko letalo Fokker založiti z zadostno količino pogonskega bencina. Vsa ameriška javnost pričakuje z nestrpnostjo nadaljnih poletov ameriških pilotov tako onih v Kings-bayu, kakor onih na rtiču Barrow.

— **Oslo, 11. maja.** Norveške «Handels-Sjöfahrts Tidende» objavljajo iz Trömsöja: **Tukajšnji geofizikalični institut je prejel od Amundsena naročilo, naj mu pošilja redno vsa vremenska poročila vseh opazovalnih postaj ob severni obali in iz Rusije.** Vreme na Svalbardu je izredno lepo. Z ozirom na to računajo, **da bo Amundsen danes v torek z vodilnim zrakoplovom »Norge« odplul proti severnemu tečaju.**

— **Berlin, 11. maja.** »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Osla, **da namerava Byrd še pred Amundsenom znova odpluti na severni tečaj. Njegov aeroplan je že danes ob 1. zjutraj pripravljen na start. Poročila iz Osla javljajo, da je bila danes zgodaj zjutraj »Norge« pripravljena na start proti severnemu tečaju.**

Amerikanec Byrd se je odločil, da odpluje preko severnega tečaja na polotok Alasko.

Berlinski listi objavljajo Byrdovo izjavo glede podrobnosti njegovega poleta na severni tečaj. Byrd med drugim pravi: »Ko sem se približal severnemu tečaju, sem letel v spiralah nižje in nižje tako, da sem se lahko prepričal, da se v resnici nahajam nad severnim tečajem. Z male višine sem vrgel na tečaj ameriško zastavo in zaboj dokumentov, ki pričajo, da sem v resnici bil v nedeljo tam. Nisem našel nikake zemlje, pač pa ogromne površine vode, kakor jih je že Amundsen opisal. Nikakega živega bitja. Letel sem s povprečno brzino 155 km na uro. Hrane sem imel pri sebi za tri dni.«

Važne spremembe v kazenskem zakonu

— **Beograd, 11. maja.** Pododbor zakonodajnega odbora je včeraj popoldne nadaljeval razpravo o osnutku novega kazenskega zakonika. O poglavju IV., ki govori o smrtni kazni, se je razvila živahna razprava. Poslanec dr. Hodžar in Ljuba Jovanović sta bila za odpravo smrtne kazni. **Večina odbora je glasovala za smrtno kazen.** Sprejeta je bila v zakon sprememba, **da se ima smrtna kazen izvršiti z ustreljenjem, ne pa z obešenjem,** kakor je to bilo veljavno v pokrajinah bivše avstro - ogrske monarhije. **Odpravi se tudi dosmrtna ječa.** Novi kazenski zakon pozna samo ječo od enega leta do 20 let. Živahna debata se je razvila o vprašanju glede pomilostitve na smrt obsojenih. Tu so zagovorniki dosmrtne ječe opozarjali, da smrtna kazen deloma odgovarja pri vprašanju pomiloščenja dosmrtni ječi. To stališče ni prodrlo.

Stavka v Angliji

— **London, 11. maja.** Radi pomnožitve avtomobilov in avtomobilistov je ulično življenje danes skoraj povsem normalno. Vladni krogi pa vendar izjavljajo, da še ni pričakovati neposrednega poloma generalne stavke, čeprav so se mnogi delavci že vrnili na delo. Tramvaj še ne vozi v polnem obratu.

V Hullu je snoči prišlo do resnih izgredov. Demonstrantje so začeli pleniti po prodajalnah. Policiji je prišlo na pomoč vojaštvo z nasajenimi bajoneti. Policija je proti izrednikom vporabljala požarne brizgalnice. 41 oseb je bilo težko ranjenih. Izgredi so se vršili tudi v New Castlu, Mittlesbourgu in v Glasgowu. Pri nemirih v Edinsbourgu so bile tri osebe ubite. Na Škotskem vlada relativen mir. Tupatam stavkujoči skušajo preprečiti kak transport živil.

Od včeraj je v prometu nad 4000 vlakov.

Ljubljanska kronika

Danes ponoči je službujoči stražnik v Janševi ulici opazil okoli 1. zjutraj, da je lokal trgovca Andreja Beliča razsvetljen in odprt. Stražnik je stopil v lokal in zalotil nekega moškega, ki je baš spravljal na kup razno blago. Ko je neznanec zapazil stražnika, je mirno obstal. Stražnik je potegnil iz žepa samokres, napovedal neznancu aretacijo in ga vsega preiskal. Pri njem je dobil legitimacijo, glasečo se na ime Josip Česen, delavec, roj. 1897. v Stražišču pri Kranju. Dočim je bil stražnik zaposlen s čitanjem legitimacije, se je neznanec bliskoma pognal, sunil stražnika od sebe in skočil pri vratih ven. Stražnik je za ubeglim zločincem streljal, vendar ga pa radi teme ni zadel. V naslednjih trenutkih je neznanec že izginil v temno noč. Kakor se je kasneje ugotovilo, je neznanec vlomil v trgovino pri vratih na dvorišču, kjer je z zidarsko spono nasiloma odtrgal ključavnico. Belič ima okoli 50 Din škode radi pokvarjene ključavnice. Storilec je odnesel samo 10 Din dobiža. Oblečen je bil v priprosto zidarsko obleko.

V trgovino zlatarja Ravnikarja na Sv. Petra cesti je stopila včeraj neka mladenka in si ogledal zlate prstane. Med ogledovanjem pa je izmaknila lep zlat prstan z rubinom in ga stlačila v žep. Tatvino so v trgovini opazili, prijeli so dekle in jo izročili stražniku. Gre za 17letno služkinjo Marijo P., doma z Dolenjskega. Policija je ugotovila, da je služkinja tudi svojo delodajalko okradla za 1500 Din.

Zanimiv, skoraj tragikomičen prizor se je nudil včeraj okoli 17. pasantom na Gosposvetski cesti. V borbi za Venerino služabnico sta se prepirala dva: stražnik, ki jo je hotel odvesti na policijo in neki Vinko Š., ki je kričal, da ji je plačal 100 Din in da ima torej več pravice nego stražnik. Stražnik je vztrajal pri svojem, S. pa tudi. To je spretno izkoristila njegova začasna ljubica. Dočim sta se stražnik in S. pogajala zanjo, se je naglo in neopaženo izmuzala. Mesto nje je moral S. v rdečo hišo na Bleiweisovi vesti. Kjer se prepirata dva tretji dobiček ima.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Lesni trg: Nekaj ponudb in malo povpraševanja. Prodani 4 vagoni jamborikov 15 m dolgih, na gornjem delu 18 cm premera, fco. nakl. postaja 175 Din.

Žitni trg: Malo ponudb in malo povpraševanja. Prodan 1 vagon koruze fco. skladišče v Ljubljani, 140 Din.

Efekti: 2½% drž. renta za vojno škodo 315—318.50; 7% invest. pos. iz leta 1921 77—78; Celjska posojilnica d. d. 193—196; Ljubljanska kreditna banka 175; Merkantilna banka 102—102; Prva hrvatska štedionica 865—870; Kreditni zavod 165—175; Slavenska banka 49; Strojne tovarne in livarne —85; Trboveljska premogokopna družba 342—348; Združene papirnice 100; Stavbena družba d. d. Ljubljana 55—65; Šešir d. d. 103; 4½% kom. zad. dež. bke. 20—22; 4½% zast. l. kr. dež. bke. 20—22.

ZAGREBŠKA BORZA.

Devize: Curih 10.9581—10.9981, Praga 167.70—168.70, Newyork 56.55—56.85, London 274.99—276.19, Trst 224.57—225.77, Berlin 13.4975—13.5375, Dunaj 800.20—804.20.

Efekti: 7% invest. pos. 1921 77½—78; 2½% drž. rente za ratnu štetu 314—316, 314½—315; Ljubljanska kreditna 175; Hrv. eskomptna banka 104—105; Kreditna banka Zgb. 106—107½; Hipotekarna banka 58½—59; Jugobanka 96—97; Prašteđiona 867½—872½; Slavenska banka 50; Eksploatacija 22; Drava d. d. Osijek 100; Šečerana Osijek 305; Isis dd. 50½—54; Nihag 30; Gutman 250—255; Slaveks 130—132½; Slavonija 38—39; Trboveljska 340; Union, paromlin, 305—330; Vevče 100.

INOZEMSKE BORZE.

— **Curih:** Beograd 9.11. Pariz 16.17, Milan 20.62, Newyork 516.875, London 25.105, Praga 15.305, Dunaj 72.95.

— **Trst:** Beograd 44.10—44.25, London 121.40—121.70, Newyork 25.01—25.07, Praga 74—74.30. Curih 484.375—484.875.

Novi vozni red na železnicah

V noči od 14. na 15. maja ob 24. stopi na vseh progah državnih železnic novi vozni red v veljavo.

Najvažnejše zveze odn. spremembe po novem voznem redu smo že svojčas objavili. Danes prinašamo podrobnejši pregled.

Med **Ljubljano in Beogradom** vozita kakor do sedaj v vsaki smeri po dva brzovlaka. Dnevni brzovlak odhaja iz Ljubljane gl. k. po novem voznem redu kasneje in sicer ob 9. uri in prihaja v Beograd že ob 21.35. V obratni smeri odhaja iz Beograda kasneje t. j. ob 7.45, ter prihaja v Ljubljano že ob 21. Ta par brzih vlakov vozi od, oziroma do Monakovega preko Jesenic-Beljaka in ima direktne vozove Beograd—Berlin, Beograd—München, Zagreb—Celovec, Beograd—Milano in Bukarešta—Trst. V Ljubljani ima zvezo na brzi vlak, ki odhaja iz Trsta ob 1. uri in prihaja v Ljubljano ob 5.55; v obratni smeri pa na brzi vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 23.15 ter prihaja v Trst ob 4. V Trstu ima ta vlak direktno zvezo v odnosno iz Pariza. Med Ljubljano in Rakekom veljajo za ta vlak v novem voznem redu tarife za brzi vlak in ne več tarife za potniški vlak kot dosedaj. Nočni brzi vlak odhaja iz Ljubljane gl. k. pozneje in to ob 16.15, in prihaja v Beograd tudi pozneje ob 8.10; v obratni smeri odhaja iz Beograda že ob 19.10 in prihaja v Ljubljano ob 11.06. Poleg direktnih osebnih vozov in spalnega voza Beograd—Ljubljana ima še direktne vozove Beograd—Bistrica B. j. n Beograd—Trst.

Med **Mariborom in Beogradom** vozi en par brzih vlakov in sicer odhaja kasneje iz Maribora ob 14.35 in prihaja v Beograd ob 6.35; v obratni smeri odhaja iz Beograda šele ob 23.20 in prihaja v Maribor gl. k. 9 min. kasneje ob 14.45. Ta par brzih vlakov ima direktne vozove Beograd—Dunaj, Beograd—Rogaška Slatina, Zagreb—Dunaj in Split—Praha.

Simplon-Orient-ekspresna vlaka Pariz—Carigrad vozita še nadalje preko Trsta—Ljubljane—Zagreba—Beograda in Sofije. V smeri proti Carigradu odhaja iz Ljubljane že ob 1.28, v smeri proti Parizu šele ob 3.45.

Ostali mednarodni brzi vlaki, kakor Dunaj—Trst, Praga—Trst, Budimpešta—Trst in Monakovo—Trst so ostali več ali manj nespremenjeni.

Vozni red lokalnih potniških vlakov se v bistvu niso veliko spremenili. Preložili so se le posamezni vlaki, največ iz prometno-tehničnih ozirov.

Na progi **Zagreb—Postojna in Zidani most—Maribor** ni v prometu potniških vlakov nikakih bistvenih sprememb. Na progi **Poljčane—Zreče** vozi na delni progi Poljčane—Slov. Konjice še tretji par vlakov in sicer odhaja iz Konjic ob 17.14 in prihaja v Poljčane ob 1813. Odhod iz Poljčan ob 21.05, prihod v Zreče ob 22.30. Ker vozi ta vlak do Zreč, vozi popoldanski samo do Konjic. Na progi **Slov. Bistrica—Slov. Bistrica mesto** vozi ob nedeljah in praznikih še sedmi par vlakov. Odhod iz Slov. Bistrice mesto ob 20.47, prihod v Slov. Bistrico ob 21., odhod iz Slov. Bistrice ob 21.17 prihod v mesto ob 21.30.

Na progah **Maribor—Št. Ilj, Grobelno—Rogatec in Ljubljana—Vrhnika** ni bistvenih sprememb. Isto velja v glavnem tudi za proge **Ljubljana—Podbrdo, Ljubljana—Kamnik in Kranj—Tržič**; novo je le, da se je podaljšal mešani vlak, ki odhaja iz Ljubljane gor. kol. ob 17.40, do Podnart—Krope in da vozi od Podnart—Krope do Ljubljane gor. kol. nov mešani vlak z odhodom iz Podnart-Krope ob 7. in prihodom v Ljubljano gor. kol. ob 8.58.

Na progi **Jesenice—Planica** se je jutranja zveza iz Kranjske gore oz. Planice v Jesenicah na prvi ljubljanski vlak opustila in se je vzpostavila zveza na brzi vlak, slično kot z Bohinjske proge. Ta vlak odhaja iz Planice ob 6.23 in prihaja na Jesenice ob 7.05. Dosedanja mešana vlaka Jesenice—Trbiž sta se spremenila v potniška vlaka. Vlak v smeri Jesenice—Trbiž je obstal v isti legi kot dosedaj, povratek na Jesenice pa je za poldrugo uro preje, tako da doseže že zvezo na vlak, ki prihaja v Ljubljano ob 16.38.

Progi Pragersko-Kotoriba in Ormož Hodoš: Dosedanji mešani vlak, ki je odhajal iz Maribora ob 5. za Mursko Soboto, vozi po novem voznem redu kot potniški vlak do Gornje Radgone s priključkom za Mursko Soboto. Opoldanski par potniških vlakov, ki je vozil med Pragerskim in Ptujem, se je podaljšal do Ormoža z zvezo na Mursko Soboto in Hodoš, tako da vozi po novem voznem redu na tej progi en par vlakov več. Ostali vlaki imajo le malenkostne spremembe.

Na progi **Celje—Dravograd—Meža, Čakovec—Donja Lendava** in **Ljutomer—Radgona** ni bistvenih sprememb.

Na progi **Ljubljana—Karlovac** odhaja nočni potniški vlak iz Ljubljane za 65 minut preje, a prihaja v Ljubljano za 48 minut kasneje. Drugih bistvenih sprememb na tej progi kot tudi na progah Grosuplje—Kočevje, Trebnje—Št. Janž na Dol. in Novo mesto—Straža-Toplice ni.

Odmevi Byrdove zmage

Kdo je kriv Amundsenovega poraza? — Byrd je prinesel fotografične posnetke severnega tečaja. — Tudi Wilkins hoče prehiteti Amundsena. — Blamaža italijanske avijatike.

Prve senzacijonalne vesti o Byrdovem poletu na severni tečaj se danes v celoti potrjujejo. Byrd je krožil delj časa nad severnim tečajem in pustil tam baje celo ameriško zastavo. Vse dosedanja poročila so seveda pomanjkljiva in nejasna, ker o podrobnostih na tako ogromno razdaljo ni mogoče v dveh dneh poročati, vendar je pa gotovo, da je severni tečaj dosežen in da stoji človeštvo pred enim največjih in najvažnejših dogodkov, kar jih beleži zgodovina na polju moderne tehnike v zadnjih desetletjih. Byrd je dosegel v 15 urah to, za kar je rabil njegov tekmec Amundsen pred leti cele mesece. Njegovemu poletu se po pravici divi ves kulturni svet. Vsi se vprašujejo, kaj je videl na severnem tečaju, kakšne posledice bo imela njegova zmaga za razvoj znanosti, osobito za proučavanje meteorologije, magnetizma, radioaktivnosti polarnih krajev itd. Na ta vprašanja bo odgovorila bližnja bodočnost. Mnogi se pa tudi vprašujejo, zakaj je podlegel Byrdu Amundsen, ki je veljal doslej za nepremagljivega osvajalca in raziskovalca polarnih krajev. Odgovor na to vprašanje bi mogli dati najbrž tisti italijanski krogi, ki so hoteli dati Amundsenovi ekspediciji pečat norveško-italijanskega monopola.

Javnost se po pravici vprašuje, kje tiči vzrok, da je doživel Amundsen tako nepričakovan poraz. Zrakoplov »Norge« je bil zgrajen v italijanski tvornici, vodi ga italijanski letalec in tudi mehaniki so po večini Italijani. Vse kaže, da Amundsen ni dovolj vpošteval okolnosti, da je med paradiranjem in ekspedicijo na severni tečaj bistvena razlika. Dejstvo je, da je zrakoplov »Norge« kljub italijanskim vestem o njegovi popolnosti že na prvi etapi zgrešil smer, da so se pokazali v njegovi konstrukciji važni defekti in da se je norveška javnost že od početka bala za usodo Amundsenove ekspedicije. Prvotno je hotel vzeti Amundsen s seboj 20 mož broječo posadko, ki jo je pa moral na Svalbardu reducirati na 14. V Gatčini je pustila »Norge« sidro in vzela mesto njega pločevinasto posodo, ki naj bi nadomestila sidro v slučaju, če bi se moral zrakoplov ustaviti na odprtem morju. Poveljnik zrakoplova Nobile se je izgovarjal, da »Norge« ne prenese tolike teže. Zakaj ni tega povedal že v Rimu? V Gatčini so morali baje zrakoplov na novo konstruirati in prestaviti nekatere dele, ker so ruski inženjerji izjavili, da »Norge« v takem stanju kot je priplula iz Oslo, nikakor ni sposobna za polet na severni tečaj. Zato se je ekspedicija v Gatčini zadržala in ta zamuda je bila odločilna. Byrd je izrabil to zakasnitev in prehitel Amundsena. Za ta poraz se mora Norvežan zahvaliti v prvi vrsti Italijanom, ki ga niso pravočasno opozorili na defekte zrakoplova. Deloma je kriv tudi sam, ker je po brezuspešni lanski ekspediciji kategorično izjavil, da severnega tečaja z aeroplanom ni mogoče doseči. Tako je postal žrtev lastne zmote in italijanske bahavosti.

Zdaj pa prihajajo vesti, da se pripravlja za polet na severni tečaj tudi drugi Američan Wilkins. Ni izključeno, da po polkovnik Nobile s svojo »barko« na Svalbardu cincal in okleval tako dolgo, da ga prehiti še Wilkins. S tem bi bila blamaža italijanske avijatike popolna. Javnosti se smili samo Amundsen, ki je doživel tako nezaslužen poraz.

Danes veliko francosko delo

„LA GARCONNE'

Pride: najnovejši 1449

FERN ANDRA film

„Vabljivi klic iz grešnega sveta".

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Kino Ideal.

Vest o nenadnem odhodu ameriškega poročnika Byrda na severni tečaj, še bolj pa poročilo o njegovem srečnem povratku, sta izzvala na vsem svetu ogromno senzacijo, v italijanski javnosti pa presenečenje in razočaranje. Javnost dobro čuti, da je s to zmago ameriškega poročnika uničena važnost poleta zrakoplova »Norge«, ki ga italijansko časopisje že pol leta predstavlja kot izum italijanskega naroda, vse podjetje pa kot preizkus italijanskega poguma. Tudi ni nikaka tajnost, da je italijanska država segla precej globoko v žep, da omogoči Nobilovo ekspedicijo ter je za njo pridobila polarnega strokovnjaka Amundsena. Posebo tragično učinkuje vest, da je posadka »Norge«, čim je doplula do Kingsbaya na Svalbardu, najprvo zagledala pripravljeni aeroplan poročnika Byrda in da je le-ta odplul proti severnemu tečaju še predno je polkovnik Nobile mogel odjadrati s svojo zračno ladjo. Ameriški poročnik Byrd si je dovolil šalo, da je velikopotezni in dragoceni zrakoplovni ekspediciji odletel takorekoč pred nosom na severni tečaj ter odnesel zmago.

Italijansko časopisje ne more prikriti svojega razočaranja in objavlja, da zmanjša ameriško zmago, o poletu poročnika Byrda zelo rezervirana poročila. Na eni strani dvomi v njegov uspeh, češ da je moglo letalo preleteti samo 150 km na uro in da zato ni moglo v tako kratkem času prileteti na severni tečaj in nazaj. Sicer pa se mora to kmalu izkazati. Byrd je na severnem tečaju položil ameriško zastavo, ki jo bodo gotovo našli, ako odpluje »Norge« že prihodnje dni, kakor poročajo listi, iz Svalbarda.

Posadka »Norge« je porabila petek, to je dan svojega prihoda na Svalbard, za odpočitek. V soboto je pregledala motorje ter je nadomestila tretji, levi motor z novim, ker se je med potjo iz Vadsöja na Svalbard poškodoval. Komandant Nobile računa, da odleti že prihodnje dni, ker hoče na vsak način izkoristiti lepo vreme, ki je sedaj zavladalo nad polarnim ozemljem.

Italijanski tisk pripoveduje, da je poročnik Byrd že par dni pred svojim definitivnim poletom izvršil poskusne polete, da pa se mu je pri sobotnem poizkusu po 5 urnem poletu polomil propeler. Kljub temu časopisje ne more utajiti uspeha in posnema po norveških in ameriških listih vest, da je poročnik Byrd trikrat obkrožil severni tečaj in se končno spustil tako nizko, da je z letečega aeroplana položil na tečaju ameriško zastavo.

OSLO, 11. maja. Uspešni polet ameriškega pilota Byrda in njegovega mehanika Bennetta je izzval v Oslo veliko senzacijo. Sprva občinstvo ni verjelo posebnim izdajam listov, ki so že v nedeljo v poznih večernih urah prejeli podrobna poročila o uspešnem poletu pogumnih Američanov. Nato pa so se doznale podrobnosti, ki izključujejo vsak dvom. Ameriška pilota sta fotografirala razne kraje na poletu proti severnemu tečaju ter zlasti obzorje in lego solnca, tako da je dvom izključen.

Poročnik Byrd je nameraval prvotno odleteti na severni tečaj šele 15. maja in pred tem poletom poleteti na otočje Peary, da si tamkaj postavi aprovizacijska skladišča. Otočje Peary leži približno 480 km od Kingsbaya.

Iz Fairbanksa poročajo, da je Wilkins zopet prispel na rtč Barrow, kjer ostane le en dan in pregleda zaloge, nakar odpotuje tudi on proti severnemu tečaju.

Skupščina saveza jugoslovenskih železničarjev

V Beogradu se je vršila v nedeljo skupščina Saveza jugoslovenskih narodnih železničarjev. Na skupščini so v prvi vrsti govorili o delavskem pravilniku, ki naj osigura eksistenco delavskih rodbin. Pravilnik se že nahaja v ministrstvu saobraćaja, kjer je tik pred podpisom.

Skupščina je razpravljala tudi o pokojninah za delavske rodbine. Delegat iz Ljubljane je zahteval od saveza večje aktivnosti, zlasti glede zaščite materijalnih in moralnih interesov železničarjev. Delegat iz Zagreba je predlagal, naj se čim bolj strnejo vrste vseh železničarjev iz države, ker so njihovi interesi skupni. Imovina saveza znaša 402.823 dinarjev. Za predsednika je bil izvoljen Laza Miloševič. Odbor sestoji iz 24 članov. Skupščina je sprejela resolucijo, v kateri zahteva, naj se izpremeni zakon o državnem saobraćajnem osobju, naj se izplačajo razlike v plačah po novem zakonu. Resolucija bo izročena ministru saobraćaja in ministrskemu predsedniku.

Sport

Važne lahkoatletske tekme v Ljubljani

Jubilejni sportni program Ilirije obsega poleg drugih prireditev tudi moške in ženske lahkoatletske tekme. Damske tekme bodo imele značaj nacijonalnega mitinga, pri katerih je udeležba dovoljena le članicam jugoslovenskih sportnih klubov, moške tekme pa bodo mednarodne in se jih bo udeležilo tudi več avstrijskih tekmovalcev. Oba mitinga bosta med najvažnejšimi, kar se jih je doslej vršilo v Jugoslaviji.

Ženske lahkoatletske tekme bi se morale vršiti že v soboto in v nedeljo. Radi sobotnega slabega vremena so bile preložena na sredo in četrtek. Obsegale bodo vse damske lahkoatletske panoge, tekmovale pa bodo najboljše atletinje ljubljanskih in zagrebških klubov. Miting bo vsekakor stal i po številu udeleženk i po njih kvaliteti na prav visoki stopnji, tako da smemo s sigurnostjo računati, da bo postavljenih zopet več novih slovenskih in tudi jugoslovenskih rekordov, ako bo vreme količkaj ugodno. Tekme se prično v sredo ob 17., v četrtek pa ob pol 10. dopoldne.

Mednarodni moški lahkoatletski miting se prične v četrtek, na praznik ob 14.30 popoldne. Poleg znane jugoslovenske lahkoatletske elite nastopijo na njej tudi renomirani reprezentanti Avstrije, ki so se obnesli že v številnih mednarodnih konkurencah. Doslej so javili svojo udeležbo atletiki Friebe, Umfahrer, Held in Fadi. Friebe je avstrijski rekorder na proge od 1000 do 5000 m in v teh razdaljah eden najboljših evropskih tekačev. Umfahrer ima rekord v metanju kopja in je izboren tudi v metanju krogle. Held in Fadi sta odlična v desetoboju, v katerem si je Held ponovno priboril tudi avstrijsko prvenstvo. Tudi iz Celovca se je prijavilo par atletov, med njimi znani sprinter in skakač Haderer. Iz Zagreba pridejo med drugimi Spahić, Kojić, Rozenkranc, Perkovic, Gašpar itd. Da bodo vse tekme izredno ostre, garantirajo naposled tudi renomirana imena ljubljanskih udeležecev, med katerimi omenjamo zlasti dr. Perparja in Valtriča, Zupana, Orehka, Slapničarja, Derganca itd.

Vse tekme se vrše na igrišču Ilirije pred gorenjskih kolodvorom v Šiški.

Ljubljanska Atena v Beogradu

Včeraj smo na kratko poročali, da je hazenska družina ljubljanske Atene igrala proti reprezentanci Beograda s 6 : 2. O tekmi pišejo beogradski listi med drugim «Prvak Ljubljane je prijetno iznenadil z lepo in koristno igro. Ljubljančanke so bile po težkem in napornem potovanju vseeno v dobri kondiciji. Najboljša v timu je bila naša stara znanka Cimpermanova v golu. Zopet je pokazala, da nima konkurence na tem mestu v državni reprezentanci. Pokazala je popolno hladnokrvnost v najkritičnejših situacijah. Branilka Šaplja I., krilki Šifrer in Šapla II. so mlade taletirane igralke, ki mnogo obetajo. Defenzivno so bile zelo dobre. Šapla I. se je odločno postirala, Šifrerjeva pa je pokazala sijajen start. Izvrstna je bila v napadu Potričeva, kakor tudi na krilu Zupančičeva. Obe ste zabili po en gol.»

Beogradska reprezentanca je bila sestavljena iz Jovanovićeve, Živojinovićeve, Hadžičeve, Kikličeve I., Popovićeve, Kikličeve II. in E. Jovanovićeve. Beogradski listi povdarjajo, da Beograjčanke niso zadovoljile in da so igrale preveč ostro. Najboljša je bila Javanovićeva, ki je sama zabila vseh šest golov.

— *S. K. Ilirija* ponovno vljudno opozarja cenj. občinstvo in sportnike, da so vsa jubilejna darila tekom celega tedna razstavljena v prodajalnem salonu tvrdke Korsika na Aleksandrovi cesti. Izložba bo vsak dan spremenjena kakor tudi darila, ki jih poklanjamo, odnosno prejmemo. — S. K. Ilirija.

— *Mariborska sportna senzacija.* V nedeljo se je vršila prvenstvena tekma med mariborskim prvakom Rapidom in na zadnjem mestu stoječo Svobodo. Po energični igri je zmagala proti vsemu pričakovanju Svoboda s 4 : 2. Tudi v prvem polčasu je vodila z 2 : 1. Kljub porazu ostaja Rapid še vedno prvak mariborskega okrožja z eno točko pred Mariborom.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Torek, 11. maja 1926; katoličani: Mamert, Ljerka; pravoslavni: 28. aprila: Jason, Sosip; muslimani: 28. ševala 1344; židje: 27. ijarja 5686.

Jutri: Sreda, 12. maja 1926: katoličani: Pankracij, Stojmir; pravoslavni: 29. aprila: Vasilije; muslimani: 29. ševala 1344; židje: 28. ijarja 5686.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Gledališče: drama in opera zaprta.

Kino Matica: «Zaroka pod vodo»; *Ljubljanski dvor:* «Kontrolor spalnih voz»; *Kino Ideal:* «La Garconne».

Recitacijski večer v šentjakobskem odru. Recitator režiser Skrbinšek, pesnitve mladih. Ob 20.

JUTRIŠNJE PRIREDITVE.

Gledališče: drama «Jakob Ruda», opera zaprta.

Kino Matica: «Zaroka pod vodo»; *Ljubljanski dvor:* «Kontrolor spalnih voz»; *Kino Ideal:* «La Garconne».

Ženski lahkoatletični miting Ilirije na Gosposvetski cesti ob 17.

DEŽURNE LEKARNE.

Torek: Sušnik, Marijin trg, Kuralt, Gosposvetska cesta.

Sreda: Trnkoczy, Mestni trg, Ramor, Miklošičeva cesta.

Prosveta

Koncert Češke Filharmonije

Včerajšnji koncert Češke Filharmonije pod taktirko V. Talicha je bil največji glasbeni dogodek letošnje sezone. Toliko izbranega občinstva, kakor včeraj, menda še Unionska dvorana izlepa ne pomni. In disciplinirano je to občinstvo tako, da je bilo točno ob 8. brez zamudnikov na svojih mestih. In potem pa ti viharji navdušenja, zlasti ob koncu! Tudi Talich tako odkritosrčnih in burnih menda ni mnogo doživel. Za svoja prekrasna izvajanja pa jih je Češka Filharmonija seveda tudi zaslužila, in še kako! O sijajno uspelem koncertu poročam jutri podrobnejše. —č.

Današnja dramska predstava »John Gabriel Borkman« za red D se iz tehničnih razlogov ne more vršiti. Gledališče ostane zaprto, abonenti reda D pa dobe koncem tega tedna operno predstavo za svoj abonma.

»Jakob Ruda«. Narodno gledališče v Ljubljani proslavi 50letnico Cankarjevega rojstva v sredo dne 12. t. m. z vprizoritvijo Cankarjeve drame »Jakob Ruda«. Drama je popolnoma nanovo naštudirana in opremljena. Režijo vodi g. Skrbinšek, ki igra tudi naslovno vlogo. — Ta večer se zbere v drami vsa duševna elita Ljubljane. Rezervirajte vstopnice in kupujte jih v predprodaji.

Jack London: 106

Roman treh src

Zgodilo se je pa, da je čepel za nekim stebrom ves skliučen in prestrašen Yi Poon. Sicer ga pa ni zanesel v sodno palačo samo slučaj. Mož je že davno spoznal, da se zbirajo okrog sodnije dragocene tajne, okrog katerih se suče vse človeško gorje. Tu lahko pade človeku vsak hip dragocena tajnost na glavo. In zato se je skril Yi Poon na stopnišču ter vrgel trnek, kakor ribič, ki preži na sulca. Opazoval je zdaj tožitelja ali zagovornika, zdaj zopet priče te in druge stranke ali pa celo krvnika in mimoidoče občinstvo.

Tisto jutro je obetal premetenemu Kitajcu dober lov samo razcapan star peon, ki se mu je poznalo že na obrazu, da je v življenju preveč pil in da ga bo konec, če si takoj ne priveže duše z novim požirkom. Njegove oči so bile motne, trepalnice rdeče. Vsa postava je pričala, da je mož pripravljen tvegati vse, samo da dobi požirek žganja. Njegove oči so bile motne, trepalnice rdeče in vsi njegovi postavi se je poznala neupogljiva volja. Ko se je sodna dvorana izpraznila, se je skril pri vhodu za steber in čakal.

Yi Poon si je mislil: »Čemu? Na sodniji so ostale samo tri najvplivnejše osebe San-Antonia: poglavar, Torres in sodnik. Kakšna zveza je med njimi odnosno med enim izmed njih in tem ubogim pijancem, ki se kljub neznosni vročini trese kakor šiba na vodi? Tega Yi Poon ni vedel, pač pa je vedel, da bi bilo vredno čakati, čeprav dolgo, na slučaj, ki bi mu mogel pojasniti to zvezo.

In tako je počenil na kamenito ploščo, kjer ga niti najmanjša senca ni varovala neznosnega tropičnega solnca. Bilo je, kakor da si hoče privoščiti brezplačno solnčno kopel. Stari peon je stopil korak naprej. Spotaknil se je in malo je manjkalo, da ni padel. Vendar je pa ujel Torresa za rokav in ga potegnil od spremljevalcev, ki sta se na stopnicah ustavila in ga čakala. Yi Poon ni prezrl nobene podrobnosti. Od pogovora med Torresom in razcapanim pijancem mu ni ušla niti besedica.

— Kaj hočeš še? — je vprašal Torres srdito.

— Denarja, še nekaj denarja, senor, samo malenkost mi še dajte! — je zajecljal stari peon.

— Saj si dobil denar, — je zarentačil Torres. — Ko sem se pripravljal na pot, sem ti dal toliko, da bi ti zadostovalo za dolgo. Dva tedna ne dobiš niti ficka.

— Zadolžen sem čez glavo, — je zajecljal starec in se ves tresel od hrepenenja po požirku žganja.

— Aha, mrcina, v žganjarni pri »Petru in Pavlu« si se zadolžil, kajne? — je uganil Torres.

— Da, v žganjarni pri »Petru in Pavlu«, — je priznal peon odkrito. — Zdaj mi noče več dati na up. Strašne, nepopisne muke trpim, ker nimam žganja.

— Ti svinja grda!

Toda stara podrtija se je naenkrat samozavestno vzravnala in celo mrzlica ni več tresla starca, ko je spregovoril:

Star sem. Moči so me zapustile, mišice so mi odrevenele in tudi srce je oslabelo. Nobene želje nimam več. Roke so tako slabe, da niti delati več ne morem, vem pa, da človek v delu pozabi na svoje bridkosti in težave. Jed mi smrdi že od daleč in tudi želodec ne more več prebavljati. Žensk se izogibljem kakor kuge in kar mraz me spreletava, če pomislim, da sem nekoč hrepenel po njih. Deca — imel sem jih deset. Zadnjega sem pokopal pred desetimi leti. Vere se bojim, kakor vrag križa. Smrt — celo v sanjah me je groza, če pomislim, da bom moral kmalu umreti. Žganje — ah, sveti bože, to je še edino, kar mi je ostalo v življenju! Kaj pa je hudega, če mnogo pijem? Pijem pač zato, ker hočem utopiti v žganju žalostne spomine in ker mi je ostalo pod solncem samo še nekaj dni. Kmalu, prav kmalu prežene tema iz mojih oči solnčno svetlobo.

Torresu je začela moževa blebetavost presedati. Zato je nervozno zamahnil z roko in se obrnil, da odide.

— Samo nekaj pezov, saj sem zadovoljen z malenkostjo, — je zamrmral stari peon.

— Nobenega ficka! — je dejal Torres odločno.

— Že dobro! — se je oglasil starec in ga srdito pogledal.

— Kaj pa nameravaš? — je vprašal Torres, ki se mu je že zdelo, da postaja stvar resna.

— Mar si že pozabil? — je odgovoril starec s takim naglasom, da je začel Yi Poon takoj razmišljati, zakaj plačuje Torres peonu redno podporo.

— Saj sva se pogodila, da boš molčal in dobival za to podporo, — je dejal Torres. — Dobil si že toliko, da moraš pozabiti, kar si videl.

— Nikoli ne bom pozabil, kar so videle moje oči, kako si namreč zahrbtno umoril senora Alfara Solana! — je odgovoril peon.

Yi Poon je ostal sicer pri teh besedah v svojem skrivališču povsem miren, pač pa mu je srce od veselja kar poskočilo. Rodbina Solano je bila zelo ugledna in bogata. In zato je bila vest, da je Torres zahrbtno umoril enega njenih članov, nedvomno dragocena tajnost.

— Bestija! Svinja! Falot! Podlež!

Tores je od jeze zaškripal z zobmi. Stisnil je pesti in se pripravil, da plane na nesramnega peona.

— Ker sem tako radodaren, si drzneš otresati svoj jezik in govoriti z menoj kakor s svojim hlapcem. Še enkrat odpri svoja pijana usta, pa te pošljem v San Yuan! Saj veš, kaj to pomeni. Tam te smrt ne bo strašila samo v sanjah, temveč ti bo stala vedno za petami v obliki strupenih mušic in komarjev, in psi bodo kmalu glodali tvoje kosti.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 11. maja 1926.

— **Povratek kraljice v Beograd.** Snoči ob 22. se je kraljica Marija s svojim spremstvom povrnila iz Marijinih Lazni v Beograd. Na kolodvoru so kraljico pozdravili kralj Aleksander I., ministrski predsednik Nikola Uzunović, prometni minister dr. Vasa Jovanović in člani dvora. Kraljica, ki se je na letovišču očividno zelo okrepila, se je s kraljem s kolodvora takoj odpeljala v dvor.

— **Naša delegacija za razorožitveno konferenco.** V Ženevo odpotuje 14. t. m. na razorožitveno konferenco naša delegacija, obstoječa iz dr. Laze Markovića, narodnega poslanca, g. Dušana Kalafatovića, armijskega generala in dr. Konjevića. Delegaciji sta prideljena kot izvedenca kapetan Marjašević in leg. svetnik Fotić. Prvotno je nameraval odpotovati na to konferenco tudi zunanji minister dr. Ninčić, toda radi komplicirane notranje-političnega položaja je opustil to potovanje. Konferenca se otvori 18. t. m. v Ženevi ter bo zlasti obravnavala problem razorožitve na suhem.

— **Predsednik interparlamentarne unije v Beogradu.** V Beograd je prispel predsednik interparlamentarne unije Boisier, ki danes predava v ministrski sobi Narodne skupščine o ciljih te mednarodne institucije. Včeraj popoldne je g. Boisierja sprejel ministrski predsednik g. Nikola Uzunović.

— **Imenovanje pomožnega škofa v Zagrebu.** Kakor javljajo listi, je imenovan namesto pokojnega dr. Langa baron dr. Salić-Saewis za pomožnega škofa v Zagrebu.

— **Pomočnik upravnika dvora.** Za pomočnika upravnika dvora je imenovan inšpektor Filip Stojanović.

— **Kongres UJU.** Izvršni odbor UJU je sklenil, da se bo vršil letošnji kongres jugoslovenskega učiteljstva 5. in 6. avgusta v Beogradu.

— **Izmenjava naših in madžarskih arhivov.** V nedeljo je odpotovala iz Sombora v Budimpešto naša delegacija pod vodstvom bivšega podžupana Veselinovića, da prevzame od madžarske vlade del arhiva in izroči Madžarom njihove arhive. Iz Budimpešte odpotuje v svrho izmenjave arhivov v Pečuj.

— **Prihod poslanika dr. Gjurića v Beograd.** Naš poslanik v Londonu dr. Gjorgje Gjurić, ki je vodil v Washingtonu pogajanja za ureditev naših vojnih dolgov, je pozvan v Beograd, da poroča vladi o končnih rezultatih teh pogajanj in o vsebini pogodbe.

— **Rezervni oficirji, ki so si po službenih letih zadobili pravico za povišanje v višji čin** na podlagi čl. 84 zakona o ustrojstvu vojske in mornarice in ki se vodijo v evidenci komande Ljubljanskega vojnega okruga naj **takoj** tozadevne prošnje, ki so koleka proste, dostavijo navedeni komandi. Vse te prošnje moralo biti od predpostavljene oblasti (ali od pristojne policijske oblasti) potrjene, da prosilec v poslednjih dveh letih ni bil sodnijsko kaznovan niti ni bil v sodnijski preiskavi. Odslužiti mora v činu potporočnika 4 leta, v činu poručnika 4 leta, v činu kapetana 2. razreda 3 leta, v činu kapetana 1. razreda 3 leta ali skupaj 6 let v činu kapetana 1. in 2. razreda, v činu majorja 4 leta. Za majorski čin je potrebno položiti predpisani izpit. — Komanda ljub. voj. okruga.

— **Vpisovanje na tehniško srednjo šolo v Ljubljani.** Za šolsko leto 1926.-27. naj se za vpis v I. letnik Višje stavbne šole, Višje strojne šole, Strojne delovodske šole, Elektrotehniške šole in Ženske obrtne šole prijavijo učenci (učenke) **pismeno do 15. junija.** V ostale oddelke: Stavbno rokodelsko šolo, Mizarsko in strugarsko mojstrsko šolo, Kiparsko in rezbarsko šolo, Keramiško šolo in Pletarsko šolo (učno delavnico za košarstvo), se bo vršilo vpisovanje koncem junija in začetkom septembra. Učenci (učenke), ki bi med šolskim letom stanovali več ko 10 km izven Ljubljane, se ne sprejemajo. V pisemnih prijavah naj se navede vsa šolska predizobrazba in učni uspeh po zadnjem šolskem izpričevalu, odnosno učna doba (praksa). Prijavam naj se priložé znamke za odgovor. Predlansko šolsko izvestje s podrobnim opisom organizacije zavoda, sprejemnih pogojev in učnih načrtov se dobi pri ravnateljstvu proti odšokdnini 12 Din in poštnini. — Ravnateljstvo.

— *Laško — mesto?* Iz Laškega pri Celju nam poročajo: Na svoji javni seji v ponedeljek je občinski odbor z navdušenjem in soglasno sklenil, da se povzdigne Laško v mesto. Je to z ozirom na bogato zgodovino našega kraja tudi povsem umestno in radi tega, da imamo tu poglavarstvo, sodnijo, davkarijo, kopališče, industrijo itd. tudi potrebno. Odborniki so po sklepu navdušeno ploskali in ves okraj se nad zgodoviskim korakom občinskega odbora navdušuje.

— *Smrtna kosa.* V Postojni je 10. t. m. ob 15. po daljši bolezni umrl lesni veleindustrijec Fran Jurca v 81. letu starosti. Pokojnik je bil vse svoje življenje marljiv, vztrajen in trezen trgovec. Začel je, kakor že mnogo Notranjcev, s prav skromnimi sredstvi lesno trgovino. S svojo solidnostjo in marljivostjo je dosegel, da se je njegova lesna trgovina v nekaj letih povzdignila in je pridobil svoji tvrdki ugled tudi v Italiji. Iz male žage je končno ustvaril v Postojni veliko moderno lesno podjetje. Bil je poleg pokojnega Frana Žagarja iz Markovca pri Ložu eden onih starih mož, ki so organizirali našo lesno trgovino na Notranjskem. Pokojnik je bil vse svoje življene odločen narodnjak in zvest pristaš nekdanje narodno-napredne stranke. — Pogreb pokojnika bo jutri 12. t. m. ob 17. v Postojni. Bodi mu ohranjen trajen spomin, njegovim preostalim iskreno sožalje!

— **Davčne eksekucije v Sloveniji.** Finančna delegacija uradno objavlja, da izide v 44. številki Uradnega Lista izkaz o eksekucijah, ki so se radi zaostalih direktnih davkov v Sloveniji izvršile v prvem četrtletju 1926. Iz tega izkaza je razvidno, da se je mobilarna eksekucija začela v 10.396 primerih in nadaljevala do rubeža v 8168 primerih (= 78½%). To relativno nenavadno visoko število rubežev je v zvezi s tem, da je nekaj davčnih uradov med njimi Ljubljana mesto in Maribor, izvršilo rubeže za zaostanke, ki so bili zanje opomini vročeni že v IV. četrtletju 1925, še le v I. četrtletju 1926. Do prodaje je pa prišlo v 38 primerih (torej niti ½% od celokupnega števila rubežev). Zaostanki, radi katerih je prišlo do rubeža, so znašali okroglo 15 milijonov dinarjev, oni, ki so se mogli izterjati šele s prodajo, pa okroglo 110.000 dinarjev. V imobilarni eksekuciji se je vknjižila zastavna pravica v 73 primerih za okroglo 1 milijon dinarjev. Dražbe nepremičnin so se izvršile v 75 primerih za okroglo 380.000 dinarjev zaostalih davkov. Vse te dražbe so se pa uvedle na predlog privatnih upnikov in je erar samo pristopil k dražbenemu postopanju; na predlog erarja samega se ni izvršila nobena dražba.

— **Zračni promet Praga - Zagreb - Beograd.** Med Nemčijo in Francijo je sklenjena pogodba o zračnem prometu, ki omogoča Franciji, da vspostavi zračno črto Pariz-Praga. Praga sploh postane važno središče zračnih črt. Iz Prage bo šla zračna proga na Balkan in bližnji Vzhod. Že tekom tega leta bodo vspostavili zračno progo Praga-Carigrad in pozneje celo do Teherana. Vprašanje zveze Prage z Beogradom postaja tudi aktualno. Nekateri so za črto Praga - Zagreb. Iz Zagreba bi bile potem zveze z Beogradom in s Trstom. Na ta način nameravajo zvezati zračnim potom Balkan s Srednjo Evropo.

— **»Balkanradio«.** Več v Parizu bivajočih jugoslovenskih novinarjev je sporazumno z zastopniki tiska ostalih balkanskih držav ustanovilo informativno novinarsko agenturo pod naslovom »Balkanradio«. Agentura ima namen jugoslovensko in ostalo balkansko javnost informirati o mednarodnih problemih, ki interesirajo Balkan. Razen tega informira »Balkanradio« tudi ostalo inozemstvo o naših prilikah. Agentura se nahaja v Parizu, Rue Montemartre 142, Paris II.

— **Nemški in češkoslovaški zdravniki na naši rivijeri.** Savez kopališč na Sušaku je prejel obvestilo, da poseti poleti našo dalmatinsko rivijero več skupin nemških in češkoslovaških zdravnikov. Ekskurzije bodo tudi naučnega značaja. Naše ministrstvo bo dovolilo tem zunanjim gostom razne olajšave.

— *Na strokovni šoli za puškarstvo v Kranju* se razpiše mesto strokovnega učitelja za kopitarstvo. V smislu čl. 12. Uradniškega zakona opremljene prošnje naj se vložijo do 10. junija 1926 pri ravnateljstvu strokovne šole za puškarstvo v Kranju.

— **Smrt v pregnanstvu.** V Budimpešti je 9. t. m. umrl urednik »Pester Lloyda« dr. Aleksander Petrović. Pokojnik je bil pod Obrenovići šef Presbiroja v srbskem zunajem ministrstvu ter za časa umora Aleksandra Obreovića l. 1903. pobegnil iz Beograda v Budimpešto, kjer je vstopil v uredništvo omenjenega lista.

— **Naši rojaki v Ameriki.** Dne 24. aprila je tragične smrti preminul rojak Nikolaj Novak. Na cesti ga je podrl osebni avtomobil. Pokojni je bil star 69 let. — V rudniku Webb Mine se je dne 17. aprila smrtno ponesrečil rojak Janez Turk. Padel je v globok rov in je bil mrtev na licu mesta. Pokojni je bil doma iz kočevske okolice. — V Clevelandu je dne 16. aprila v bolnici preminula rojakinja Ivana Krašovec. Pokojna je bila stara 48 let. Doma je bila iz vasi Podklanec, župnija Sodražica.

— **Nesreče na nogometnih tekmah.** Pri nogometni tekmi na Rakovniku si je zlomil levo nogo krojaški vajenec Anton Frangeš. Z rešilnim vozo so ga prepeljali v bolnico. — V nedeljo se je vršila v Ptuju nogometna tekma med S. K. Ptujem in tamošnjimi Old boyi. Pri tekmi si je simpatični športnik Ambrosch zlomil nogo pod kolenom. Z rešilnim vozom so ga prpeljali v bolnico. — V nedeljo dopoldne je v Zagrebu na prostoru Gradjanskega neki deček splezal na leseno kupolo tribune, pri čemur se mu je vdrla preperela deska in je padel približno 15 metrov globoko. Nezavestnega dečka so prepeljali v bolnico.

Iz Ljubljane

—lj **Prva pomoč v nezgodah.** V nedeljo se je, kakor smo kratko že poročali, vršilo v kinu Matici higijensko predavanje Zveze kulturnih društev »O prvi pomoči v nezgodah«. Predavatelj g. dr. M. Rus, šef-zdravnik rešilne postaje v Ljubljani, je občinstvu na najnazornejši način in v poljudnih besedah dal navodila in nasvete, kako je nuditi prvo pomoč bolnikom pri medlevici, možganski kapi ter epileptičnem in histeričnem napadu. Razložil je natanko, kako nastanejo vse te bolezni, kako izgledajo bolniki pri takem napadu in kako jim ljudstvo v svoji veliki nevednosti skuša pomagati, pri čemur pogostokrat povzročijo celo smrt nesrečnika. V nasprotju s to pogrešno in napačno nudeno prvo pomočjo je gospod predavatelj razložil, kako je ravnati pravilno s takimi bolniki, ter je vsa svoja izvajanja utemeljeval na popolnoma poljuden in vsakemu razumljiv način. Glede ostalih poškodb ter glede načina, kako je nuditi pomoč pri ranah, zastrupljenju s tekočinami in plini, pri zlomljenju oz. izpahnjenju udov, predavatelj radi obširnosti te teme ni mogel natančno govoriti ter se je teh vprašanj dotaknil le mimogrede. Obljubil pa je prirediti v okviru predavanj Zveze kulturnih društev v jesenski sezoni »O prvi pomoči« celoleten cikel predavanj, pri katerem bo podrobno razpravljal na vse vrste navedenih poškodb. Predavanje je bilo nadvse krasno in kljub lepemu vremenu dobro obiskano. Občinstvo se je predavatelju za njegova nadvse koristna in krasna izvajanja, zahvalilo z dolgotrajnim aplavzom.

—lj **Pevski zbor Glasbene Matice** ima danes v torek ob 20. uri zadnjo pevsko vajo brez orkestra za mešan zbor. — Točnost! — Odbor. 514

—lj **Recitacijski večer na šentjakobskem odru.** Danes v torek 11. t. m. ob 8. uri se vrši na šentjakobskem odru recitacijske večer Frana Oniča, Jerneja Stanteta in Vladimirja Premruja. Recitira režiser narodnega gledališča Milan Skrbinšek odlomke iz večjih del imenovanih pisateljev. Večer bo zelo zanimiv in ga priporočamo javnosti, ki se ga naj kar v največjem številu udeleži. Vstopnice se prodajajo zvečer pri blagajni.

—lj **Občni zbor »Slov. plan. društva«** je danes v torek 11. t. m. ob 20. pri »Levu« na Gosposvetski cesti.

—lj **Dramska sekcija JNAD. Jadrana** uprizori v sredo dne 12. t. m. na šentjakobskem gledališkem odru Knoblauchovo komedijo »Favn«. Igra je zelo interesantna in bo nudila mnogo zabave in smeha. Pričetek predstave ob 20. uri. Priporočamo Ljubljančanom, da predstavo polnoštevilno posetijo. 513

—lj **Lovce iz Ljubljane in iz okolice** vabimo na jako važen sestanek, ki bo v petek dne 14. maja t. l. ob 20. uri v steklenem salonu restavracije na Glavnem kolodvoru. — Predmet: »Obvezno članstvo.« — Za S. L. D.: dr. Lavrenčič. 512-n

— **Otroške oblekce: Kristofič - Bučar!**

Iz Celja

—c **Mestno gledališče.** Za 11. t. m. napovedano gostovanje ljubljanske drame z »Ana Christie« je moralo odpasti. — V torek, dne 18. tm. bodo gostovali Ljubljančani s Shakespearjevo komedijo »Kar hočete« v prevodu Otona Župančiča. Vstopnice se dobe v predprodaji pri tvdki Gorčar in Leskovšek.

—c **II. javna produkcija gojencev Glasbene Matice** se bo vršila v soboto, dne 15. t. m. ob 20. zvečer v Mestnem gledališču. Nastopijo po večini gojenci srednje stopnje iz vijolinske in klavirske šole.

—c **Boj za stanovanje.** Neki delavec iz Westnove tovarne je v soboto zvečer pretepel neko Terezijo Travner v njenem stanovanju v Gaberju iz nevošljivosti, ker je ona dobila dotično stanovanje, za katerega se je tudi on potegoval. Travnerjevo so morali radi poškodb spraviti v bolnico.

—c **Cvetlični dan** priredi v soboto, dne 5. junija Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju.

—c **Krajevna organizacija SDS za Celju - Okolico** priredi v četrtek na praznik popoldne zlet k Ložnarju v Trnovlje. Zbirališče ob 2. pri Neradu v Gaberju.

Sokol

Iz Štepanje vasi. Sokol Štepanja vas naznanja svojemu članstvu, da se je moral za preteklo nedeljo napovedani pešizlet v Višnjo goro vsled slabega vremena preložiti in se bo vršil na Vnebohod v četrtek dne 13. t. m. — Odhod točno ob 6. zjutraj izpred društvene sobe. Kroj civilen z znakom. Članstvo in prijatelji društva, udeležite se v velikem številu tega krasnega majskega izleta! — Zdravo!

Pristopajte k „Vodnikovi družbi“

Danes! Smeh! Zabava! Smeh! Zabava!

Buster Keaton

najboljši komik sveta, znan pod imenom

Človek, ki se nikoli ne smeje

nam pokaže višek svoje umetnosti v svojem najboljšem velefilmu «NAVIGATOR»

Zaroka pod vodo.

Scene na morju in pod morjem so polne humorja — gledalci ne pridejo iz smeha. — Izvrstna igra sijajnega Buster Keatona in njegove lepe partnerice Kathryn Mc Guire, sijajna režija ter komični zapletljaji brez kraja in konca nam nudijo obilo smeha in izvrstno zabavo.

Smeh se vrši ob: 4., pol 6., pol 8. in 9.

Prednaznanilo:
Lil Dagover in Hugo Flink.

ELITNI KINO MATICA

vodilni kino v Ljubljani.

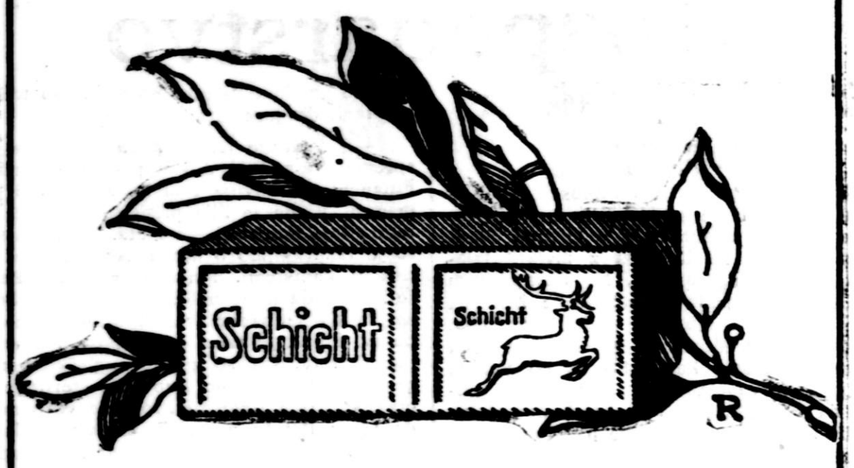

Vsi hočejo kupovati Schicht-ovo milo.

Nekateri se dajo pregovoriti, da vzamejo druga pralna sredstva

Velika večina pa vstraja na tem, da uporablja le pravo Schichtovo milo.

Kateri so pametnejši?

Previdni!

Vedo namreč, da more enkratna uporaba manjvrednega mila več škoditi, kakor je mogoče vse leto prihraniti na ceni mila.

Iz pestre domače kronike

Novi veliki vlomi v Zagrebu. — Tragična smrt dveh mladih oficirjev. — Nesreče v Sloveniji. — Strela in toča.

V Zagrebu je bilo zadnje čase izvršeno več drznih vlomov v blagajne ter razne trgovine. Spominjamo samo na velik vlom, ki je bil izvršen v trgovino »Bijout de Paris«, kjer je bilo odnešenih raznih dragocenosti v vrednosti 500 do 600 tisoč Din. V noči od nedelje na ponedeljek pa je bil zopet izvršen nov vlom in sicer v prostore zagrebške podružnice ameriške tvrdke »Vacum Oil Campany«, čije prostori se nahajajo v II. nadstropju palače Benedikt na starem Sajmišču. Velika »Wertheimerica« je bila navrtana. O vlomu je bila takoj obveščena policija, ki je ugotovila, da sta vlomila dva svedrovca, ki sta verjetno s ponarejenimi ključi odprla pisarno, blagajno pa navrtala s svedri in prerezala s škarjami. Iz blagajne sta vzela 22.000 Din gotovine, dalje malo ročno blagajno, katera sta istotako odprla ter iz nje pobrala znamke in kolke v vrednosti 6000 Din. Policija je na blagajni odkrila več vidnih odtisov prstov od obeh zločincev in upa da ju kmalu izsledi.

V Skoplju je dne 9. maja izvršil samomor podporočnik Milan Sinobad. Pognal si je revolverski strel v desno sence in je bil takoj mrtev. Sinobad je bil že dalje časa zamišljen in potrt, vendar nihče ne ve pravega vzroka samomora. Pri pokojnem so našli pismo, v katerem se je poslovil od svojih tovarišev, proseč jih, da mu oproste. Vzroka smrti ni navedel.

V Kruševcu se je na Jurjev dan smrtno ponesrečil podporočnik Josip Doželenčić. Padel je s konja in se težko poškodoval na glavi. Navzlic temu pa ni posvečal poškodbi večje pažnje in niti ni iskal zdravniške pomoči. Njegovo stanje pa se je od dne do dne slabšalo in od 4 dni po padcu je umrl. Kri mu je udarila v možgane. Tragična smrt mladega hrvatskega poručnika je vzbudila splošno sočutje.

V nedeljo se je v Litiji primerila težka nesreča, posledica neprevidnosti. Pred Trškanovo gostilno tik pri mostu je stal voz gostilničarja Frana Cerarja iz Zagradca, nasproti pa je privozil tudi na most voz s katerim se je vračala rodbina trgovke Frane Elsnerjeve domov v Litijo. Na vozu so sedeli trgovka Frana Elsner, njena 70letna mati Marija Stabelj, njen svak Ignac Elsner ter sin Valter. Vozil je hlapec Alojzij Prah. Nesreča je hotela, da je hlapec Pivc, ki je sedel na Cerarjevem vozu, počil z bičem baš v trenotku, ko je mimo privozila Elsnerjeva kočija. Elsnerjevi konji so se splašili radi poka zdrveli po mostu in zadeli v Cerarjev voz. Prah ni mogel konjev brzdati in drveli so dalje. Na ovinku pred Trškanovo gostilno pa se je voz zadel v ograjo pred Trškanovo hišo in vsi na vozu sedeči so zleteli z njega. Pri nesreči se je smrtno ponesrečila Stabeljeva, ki je dobila težke poškodbe na glavi ter po životu. Poleg nje je bil občutno poškodovan hlapec Prah, vsi ostali pa so dobili lažje poškodbe. Ponesrečencema sta nudila prvo pomoč dr. Wiesinger in dr. Premrov. Stabeljeva pa je bila prepeljana v ljubljansko bolnico. Njeno stanje je precej kritično.

Pod Bukovo goro pri Trbovljah se je v nedeljo dopoldne primeril tragičen slučaj. Sedemletna ličerka rudarja Kotaria je v bližini prepada poleg Weberjeve gostilne nabirala cvetlice, nenadoma pa ji je spodrsnilo in deklica je treščila v prepad. Našli so jo z razbito lobanjo na okrajni cesti, ki vodi na kolodvor. Z nesrečno rodbino Kotarjevo, čije oče, oz. mož leži na smrtni postelji v bolnici v Ljubljani, sočustvuje vse tamošnje prebivalstvo.

Zadnje dni je kakor po raznih drugih krajih tudi pri nas vladalo izredno hladno vreme, spojeno z raznimi vremenskimi neprilikami in neurji. V soboto zvečer je divjala silna nevihta nad Metliko, med nevihto je dvakrat treščilo v farno cerkev sv. Nikolaja. Strela je uničila električno napeljavo v cerkvi, druge nesreče ni bilo. V metliški okolici je povsod močno snežilo.

Na Gorenjskem in Štajerskem je zadnje dni vladalo neobičajno mrzlo vreme, padala je toča, ponekod pa je tudi snežilo. V noči od sobote na nedeljo je nad Mariborom močno snežilo. Sneg se v nižini ni obdržal, v višjih legah in na Pohorju pa je vse pobeljeno.

Radi neurja so precej trpeli vinogradi v okolici Liutomera in Ormoža. Pretekle dni in sicer 6. in 7. t. m. je padala v ljutomerških ter ormoških goricah debela toča, ki je zelo poškodovala vinograde; zelo pa je tudi trpela mlada setev. Toča je oklestila tudi sadno drevje. Škoda je občutna.

Zaključek proslave 15letnice S. K. Ilirije.

— DRUŽABNI VEČER —

v dvorani «Kazine» v nedeljo dne 16. maja ob 21. uri pod pokroviteljstvom dvorne dame gospe Franje dr. Tavčarjeve in sodelovanjem :: damskega komiteja. ::

Razdelitev daril. -:::- Ples.

Vsesokolski zlet v Pragi

Bolgari se zleta udeleže. — Prihod Sokolov iz Amerike.

Starosta ČOS dr. Josip Scheiner se je povrnil s svojega potovanja po Jugoslaviji in Bolgarski v Prago. Njegovo potovanje je imelo namen sporazumeti se z zastopniki Sokolstva glede udeležbe. — *Starosta dr. Scheiner je pozval Bolgare, da se udeleže VIII. vsesokolskega zleta.* VIII. vsesokolski zlet bo v resnici zlet vseh slovanskih narodov, ker se ga udeleže Jugoslovani, Bolgari, Poljaki, Rusi in Lužičani. Ne bo slovanskega naroda, ki ne bi bil zastopan v Pragi.

Po vsej Češkoslovaški se prirejajo javni nastopi in sokolski tabori. Zletni pisarni prihajajo dnevno mnogoštevilni pozdravi s teh taborov. Ameriške Sokole pozdravi Praga nadvse svečano. Za Amerikance je stanovanjski odbor že najel 2000 postelj v hotelih. Prva skupina Amerikancev odpotuje v Prago že 12. maja, druga 22. maja in tretja 9. junija.

Izdelan je že tudi program velikega manifestacijskega obhoda po Pragi. Na čelu sprevoda bo korakal odbor ČOS z ostalimi člani slavnostnega odbora in z vsemi zastavami češkoslovaških društev.

K tekmovalnemu nastopu srednješolskega dijaštva, ki se vrši 6. junija, je prijavljenih v nižjem oddelku 3596, v višjem oddelku pa 5.019 dijakov.

Gospodarstvo

Izgledi letošnje sladkorne kampanje

Znani strokovnjak dr. Mikusch je objavil prve statistične podatke o izgledih letošnje sladkorne kampanje v Evropi. Sladkorno peso so sejali letos z malimi izjemami ob lepem vremenu. Na Holandskem je bilo preveč padavin, dočim je bila na Poljskem in v Jugoslaviji zemlja presuha. Na Češkem in Moravskem diferenca med lansko in letošnjo kampanjo ne bo velika, pač pa se je zasejana površina znatno znižala na Slovaškem. Vsa ČSR ima letos približno 270.000 ha zasejane ploskve, dočim je imela lani 312.000 ha.

V Avstriji se je zmanjšala s sladkorno peso zasejana ploskev samo malo. Lani je znašala 20.000, letos pa 19.000 ha. Poročila iz Madžarske si nasprotujejo. Lani je imela Madžarska 66.000 ha, letos pa 64.000 ha sladkorne pese. Zelo nejasne so razmere v Nemčiji, kjer je bilo lani zasejano s sladkorno peso 376.000 ha, letos pa 350.000. V Franciji so izgledi sladkorne kampanje letos boljši kot lani. Lani je bilo zasejano s sladkorno peso 215.000 ha, letos pa okrog 245.000. V južnih deželah kaže velik prirastek Italija. Važno vlogo bo igrala v letošnji sladkorni kampanji sovjetska Rusija, kjer je bilo lani zasejano 480.000 ha, letos pa že 629.000 ha. V celi Evropi brez Rusije znaša s sladkorno peso zasejana ploskev letos 1,630.000 ha proti 1,633.000 lani, L. 1924 je bilo zasejano 1,729.000 ha tako, da beležimo v sladkorni kampanji znatno nazadovanje. Če pa računamo še Rusijo, je letos zasejano 2,162.000 ha proti 2,113.000 lani in 2,108.000 ha predlanskim.

—g *Tranzitni promet v tržaškem pristanišču.* Po uradnih italijanskih podatkih je znašal promet tržaškega pristanišča letos v januarju 2,890.381, v februarju 3,198.202 in v marcu 3,357.333 kvintalov. V primeri z lanskim letom je nazadoval tranzitni promet za 14—20%, pomorski za 14, promet po suhem pa za 20%.

—g *Plenarna seja beograjske obrtniške zbornice.* V nedeljo se je vršila plenarna seja beogr. ob. zbornice. Glavni tajnik Stanojević je podal poročilo o poslovanju zbornice v zadjem četrtletju. Poročilo govori v prvi vrsti o obrtniških kreditih pri Narodni banki, dalje o likvidaciji kronskega posojila iz l. 1919—1920, sestavi in delu tarifnega odbora itd. Na dnevnem redu je bilo tudi vprašanje nove Obrtne banke in reparacij. Včeraj je zbornica razpravljala o zakonu o trgovinah.

—g *Izgledi letošnje letine.* Letošnja letina sicer ne kaže tako dobro, kot lanska, vendar so pa izgledi povoljni. V Kanadi je vreme ugodno. Amerika bo pridelala letos več pšenice kot lani. V Rusiji in na Poljskem so izgledi nepovoljni. V Rusiji je dolga zima zadržala delo na polju, na Poljskem je bila pa suša. V srednji Evropi je vreme splošno ugodno. Pšenice bo približno toliko kot lani, drugega žita pa manj.

—g *Padanje francoskega franka* se je spremenilo zadnje dni v pravcato paniko. Finančni strokovnjaki si ne znajo več pomagati. Vlada je bila prisiljena sklicati izredno sejo ministrskega sveta. Na tajni seji se je razpravljalo o novih ukrepih proti finančni katastrofi. Finančni minister Peret je izjavil, da se bo položaj v kratkem zboljšal in da je padec franka samo prehodni pojav. Frank je začel po njegovem mnenju padati zato, ker so začele angleške banke pred in med stavko kupovati šterlinge in dolarje. Toda finančni krogi ne verjamejo, da bi se Peretu posrečilo ustaviti padanje franka. Nezaupanje raste, frank pa vedno bolj pada in tako je dobila špekulacija priliko, da se obogati.

—g *Častno predsedstvo letošnjega ljubljanskega velesejma.* Dne 7. t. m. se je vršil občni zbor Ljubljanskega velesejma; občni zbor je soglasno izvolil za častnega predsednika g. dr. Ivana Krajača, ministra trgovine in industrije. — Nadalje so bili izvoljeni v častno predsedništvo gg. poljedelski minister Ivan Pucelj, veliki župan ljubljanske oblasti dr. Vilko Baltič, veliki župan mariborske oblasti dr. Otmar Pirkmayer, predsednik gerentskega sveta Ljubljane dr. Dinko Puc in šef oddelka za trgovino in industrijo dr. Rudolf Marn. Upamo, da bo letošnje velesejmska prireditev, za katero vlada tolikanj zanimanje, izpadla vsestransko dobro, tako moralno kot materijelno.

Kupite Ipar

nogavice z žigom in znamko (rdeče, modro ali zlato)

„ključ“

da se prepričate, kako on par traja kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene.

—g **Nova tvornica v Smederevu.** V Smederevu se je ustanovila nova tovarna za podkve. Zgradilo jo je lastništvo tovarne «Sartid», ki popravlja lokomotive, vagone in parnike.

—g **Glavna skupščina novosadske borze.** 30. maja se bo vršila glavna skupščina novosadske produktne in efektne borze. Na dnevnem redu so poleg drugih problemov tudi volitve 3 novih članov uprave in borznega razsodišča.

—g **Nove banke.** Trgovinsko ministrstvo je odobrilo ustanovitev dveh novih bank in sicer Djakovačke banke d. d. ter Svilarske banke d. d. v Strumici. Obe banki imata po 1 milijon osnovne glavnice.

To in ono

Rodbinske tragedije

O grozni rodbinski tragediji, ki bi bila vredna, da postane predmet starogrške klasične drame, poročajo z Dunaja. V II. okraju sta živela neki cestni železničar in njegova žena s tremi otroci. Najstareši sin je bil star 17 let, hčerka 12 in mlajši sin 4 leta. Proti koncu lanskega leta je opazil starejši sin, da zlorablja oče svojo hčerko. Povedal je strašno odkritje materi, ki pa se je rabijantnega moža tako bala, da se ga ni upala ovaditi policiji. Hotela je poslati hčerko in mlajšega sina k sorodnikom na Češko, vendar mož tega ni dovolil. Zato je mati odpeljala samo sinčka, hčerka pa je morala še dalje ostati pri očetu. Pred meseci je ovadil železničarjevo zločinsko početje neki drugi stanovalec hiše in nečloveški oče je bil aretiran ter pozneje obsojen na večletno ječo. Na dan aretacije je izginil brez sledu 17letni sin, o katerem še danes ni nikake vesti. — Skoro ni dvoma, da je izvršil samomor.

Pod vtisom strahovitih dogodkov je železničarjeva žena zbolela. Ležala je par tednov doma. Pretekli teden pa so začeli sosedje sumiti, da se je ženi zmešalo. Prepeljali so jo nato v bolnico, kjer so res konstatirali, da je žena blazna in so jo oddali na psihijatrično kliniko. Nesrečno hčerkico je vzela k sebi neka sosedna rodbina. V soboto pa je znorela tudi deklica in so morali oddati tudi njo v umobolnico.

V X. dunajskem okraju je živel neki delavec Born že delj časa ločen od svoje 25letne žene. Ker ni imel pravega stanovanja, je pustil svoje stvari še v ženinem stanovanju. V nedeljo je prišel tja, da vzame nekaj obleke in neke listine, ki jih je rabil. Pri tem sta se z nekdanjo ženo sprla in se obdelavala s klofutami. Žena je ločenemu možu zagrozila, da mu bo njen sedanji ljubimec že pokazal, ko ga dobi v roke. Ta grožnja je Borna tako razsrdila, da je posegel po svojem žepnem nožu, ga hitro odprl in začel ž njim kar na slepo udrihati po ženi. Prizadejal ji je tako 11 ran po glavi in gornjem delu telesa. Ženo so nezavestno prepeljali v bolnico, mož pa se je sam javil policiji.

Še o tretji rodbinski tragediji poročajo dunajski listi. Dogodek je za neudeleženo javnost prej komičen kakor tragičen, za udeležence pa kljub temu vse prej kot vesel. Pred dunajskim deželnim sodiščem se je vršila včeraj dopoldne razprava o tožbi za ločitev zakona med 75 letnim trgovcem Fleischerjem in njegovo 72 letno ženo. Živela sta skoro 50 let v srečnem zakonu in imata že več vnukov in celo pravnukov. Sedaj pa se je stari Fleischer naenkrat spomnil, da ravna žena ž njim surovo, in je zato zahteval ločitev zakona. Žena v ločitev noče privoliti in odločno taji, da bi ravnala z možem kdaj surovo. Pač pa je baje mož kljub svoji patrijarhalični starosti še zelo podjeten in bi rad poročil neko 30 letno ženo. Zato da se hoče od nje ločiti. Razprava se je vršila tajno in včeraj še ni bila zaključena.

Ljubljana - velemesto

vsaj utis velemesta bi lahko napravila na vsakogar, da bi se gospodje oblačili elegantno, kar bi bilo z ozirom na to, da so oblačila pr tvrdki Drago Schwab izredno poceni, prav lahko dosegljivo.

Krvave demonstracije pariških rojalistov

V nedeljo so se spominjali Francozi svoje narodne junakinje Jeanne d' Arc (device Orleanske). Praznovanje tega narodnega praznika je bilo v Parizu zelo burno. Povod so dale demonstracije rojalistov in patrijotične mladine. Notranje ministrstvo je sicer demonstracije strogo prepovedalo, vendar je pa prišlo do spopadov. Oblasti so dovolile, da smejo delegati položiti vence na spomenike narodne svetnice na trgu sv. Avguština in na vogalu ulice Rivoli. Dopoldne so položili na spomenik vence zastopniki prezidenta republike, vojnega in notranjega ministra ter delegati poedinih ministrstev in drugih javnih korporacij. Oficijelna proslava, ki jo je zaključila vojaška parada, je potekla mirno.

Takoj nato so se začeli zbirati pred spomenikom Jeanne d' Arc zastopniki katoliških in patrijotičnih društev. Po službi božji so se razvrstile množice demonstrantov v impozanten sprevod, ki je krenil kljub policijski prepovedi po pariških ulicah. Policija je ponovno pozvala demonstrante, naj se razidejo, toda vsi opomini so bili zaman. Royalistična mladina se je postavila policiji po robu. Do prvega večjega spopada je prišlo na trgu sv. Auguština, kjer je policija pozvala demonstrante, naj prapor odstranijo, na kar je odgovoril neki duhovnik, da ima on glavno besedo. Policija je dotičnega duhovnika aretirala, demonstrante pa razgnala.

Do resnejšega spopada je prišlo ob 11. dopoldne v tuillerijskem parku, kjer se je pomikal sprevod demonstrantov — pristašev rojalističnega pokreta «Action Française» proti spomeniku Jeanne d' Arc v ulici Rivoli. Demonstrante sta vodila Leon Daudet in Charles Maurace. Z druge strani se je pomikala proti spomeniku povorka patrijotične mladine, ki je neprestano vzklikala. Policija je skušala obe povorki ustaviti, kar se ji pa ni posrečilo. Pred spomenikom so se demonstranti spoprijeli. Ranjenih je bilo 30 stražnikov, med njimi več težko, 100 demonstrantov so morali prepeljati v bolnico. Policija je aretirala 68 oseb, 20 jih je ostalo v preiskovalnem zaporu.

Milijonarski starec in 15 letna devojka

Newyorški in chikaški družabni krogi imajo novo senzacijo. V salonih bogatih amerikanskih krezov ne govore o drugem, kakor o poroki med milijonarjem Edwardom West Browningom in mlado Francis Heenan. Senzacija je povsem razumljiva. Ženin spada v prve vrste dolarskih milijonarjev v Združenih državah. Nevesta pa šteje komaj 15 let in je brez premoženja, ženin pa je prestopil že 68. leto.

S poroko ni šlo tako lahko, kakor izgleda na prvi pogled. Mladostna Francis je že imela ljubimca v osebi kompulentnega sportnika, ki se je seve upiral ženitvi z vsemi štirimi in zahteval od svoje Francis, da mu ostane zvesta. Mlada deklica je bila drugačnega mišljenja in je sicer lepega, a ubožnega fanta odklonila. Saj ji je nudil milijonar, dasi starec, vse mogoče udobnosti sveta in končno je ljubezen le parkratna faza v človeškem življenju, dočim so druge stvari mnogo važnejše.

Nesrečni sportnik je zaprosil Francis za poslednji sestanek, ki mu ga je dovolila. Na sestanku jo je še enkrat rotil, naj se odreče milijonarju. Ker se mu ni udala, je fant pograbil za steklenico in deklico polil z jedko tekočino po obrazu, da so jo prepeljali v bolnico. Tu je okrevala, ne da bi imela skažen obraz in stari milijonar jo je potem res poročil. Za vsak slučaj je angažiral par močnih boksarjev, ki spremljajo mlado damo na potih, da bi ne bila več nadlegovana od prejšnjega »ljubimca«.

Mlada dama se čuti zelo srečno in zadovoljno. Novinarju, ki jo je obiskal, je razkazovala cele gore dragih kamenjev, draguljev, oblek in lepotičja. Njen mož ji stavlja dnevno 1000 dolarjev na razpolago, kar lahko potroši za posebne izdatke in kaprice. Faktično ji je tudi uspelo, da v osmih dneh po poroki potroši celih 8000 dolarjev (skoro pol milijona dinarjev). Novinarju je vsa blažena pripovedovala, kako si želi vilo v posebnem, romantičnem žanru ni da ji je njen mož že obljubil, da jo sezida v najkrajšem času.

S svojim bogatim možem se je deklica seznanila na cestnem vogalu, kjer je prodajala cvetlice. Krasna snov za romantičen film.

* **Silni orkani** so divjali v noči od sobote na nedljo v severnoameriški državi Oklahoma. Viharji so uničili 12 naselbin. Trije ljudje so bili ubiti, okrog 50 poškodovanih.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je iskreno ljubljeni oče, tast, ded in stric, gospod

Fran Jurca

veleposestnik

danes, dne 10. maja t. l. ob 3. uri popoldne, v 81. letu svoje starosti, po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno preminul.

Pogreb predragega rajnkega bode v sredo, dne 12. maja t. l. ob 5. pop.

POSTOJNA, dne 10. maja 1926.

Terezija por. **Srčan, Adolf** in **Josip,**
otroci.

Franjo Srčan,
zet

Emilija roj. **Kutin** in **Silvija** roj. **Steindl,**
sinahi

Marija Šober, Fanči Jurca in **Franc Jurca,**
vnuki

Novo gosje perje
skubeno, belo, puh, 1 kg á 65 Kč — pošilja od 4 kg proti povzetju — R. Freund, trgovina s perjem, Praga I., Benediktska ulice št. 1. 106/T

Opozorilo!
Nisem plačnik za svojega sina Ivo Černeta ter svarim pred nakupom ali podaritvijo kakega predmeta od strani taistega.
IVAN ČERNE,
Dunajska cesta štev. 28.
Ljubljana, 5. V. 1926.
1393

Več tisoč cvetlic
za okrasitev oken, balkonov, cvetličnih gredic (tepih), kakor tudi za okrasitev javnih prostorov, restavracij, postaj, pokopališč itd. — priporoča Ivan Šimenc, vrtnar, Ljubljana, Gradišče 12.
1428

Rimske Toplice
(jugoslovenski Gastein) daje popolno oskrbo (5 obrokov) vključivši sobo v maju in septembru za dnevnih 55 Din. Prospekte pošilja brezplačno — Kopališčna uprava Rimske Toplice, SHS.
1248

Redoljubna ženska
samostojna in snažna — se išče proti stanovanju in hrani za pomočnico gospodinji in nekoliko dela na vrtu. — Pogoj: da razume nemško. Naslov pove uprava «Slov. Naroda».
1444

Dobra kuharica
mlada za privatno kuho in mlad hlapec za hišo ter konja — dobita službo v hotelu Paar, Jesenice, Gorenjsko.
1445

Stanovanje
dveh sob in kuhinje, 30 minut od glavne pošte — se takoj odda. — Ponudbe pod Din 600,1443 na upravo «Slov. Nar.»

Otomana,
skoro nova in visoka omara — ugodno naprodaj. Naslov pove uprava «Slov. Naroda».

Oprava za trgovino
SE PRODA. Naslov v upravi Slov. Naroda.
1447

Dušan Vodenlić
artiljerijski poručnik
Milica Dolničarjeva
poročena
dne 10. maja 1926.
Niš *Smarino pri Ljubljani*
1440

Naznanilo preselitve.
1421
Stavbna družba d. d., preje v Levstikovi ulici št. 19, posluje od 1. maja t. l. v svojih lastnih prostorih
Vrtača št. 5
Družba prevzema vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor: stavbna, mizarska tesarska, ključavničarska in kolarska.
Nadalje prodaja razni stavbni materijal, kakor: zidno in strešno opeko, škrilj, kamen lomljence, mavec, vsakovrsten stavbni les itd.
Točno in solidno delo pri izredno ugodnih cenah.

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI
specijalni predmeti brez konkurence
blago za gospode in dame, zajamčeno iz čiste volne
čvrste kvalitete in najmodernejših vzorcev razpošilja po jako nizkih tovarniških cenah več nego 40 let kot strogo solidno svetovno znano tvorniško skladišče sukna
SIEGEL - IMHOF, BRNO,
Palackeho třida 12.
Vzorci gratis in franko.
Isto tudi privatno.
24

Urejuje: Josip Zupančič. — Za «Narodno tiskarno»: Fran Jeseršek. — Za inseratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.